

Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

e-monografie

**Globalizacja, europejska integracja
a kryzys gospodarczy**
pod red. Jarosława Kundery

Globalization, European Integration
and Economic Crisis
ed. Jaroslav Kundera

Wrocław 2011

Prace Naukowe
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Seria: e-monografia

Nr 9

Globalizacja, europejska integracja a kryzys gospodarczy
pod red. Jarosława Kundery

Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa – 2011

Globalizacja, europejska integracja

a kryzys gospodarczy

pod red. Jarosława Kundery

Globalization, European Integration

and Economic Crisis

ed. Jaroslav Kundera

Wrocław 2011

Komitet Redakcyjny:

Prof. dr hab. Leonard Górnicki
dr Anna Trzmielak-Stanisławska
mgr Bożena Górna

Copyright by Instytut Nauk Ekonomicznych
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu
Wrocławskiego
ISBN 978-83-61370-32-1

Spis treści

Wprowadzenie	9
Rozdział I. Współczesny globalny kryzys gospodarczy z punktu widzenia teorii ekonomii	
1. Linda Corugedo Steneberg, <i>The European Commission's key policies and communication activities in economic and financial affairs</i>	13
2. Horst Tomann, <i>The Challenge of european policy coordination after the economic crisis</i>	37
3. Arno Tausch, Almas Heshmati, Hichem Karoui, <i>Social polarization in the age of globalization: the continued relevance of the quantitative dependency (Bornschier) model</i>	53
4. Witold Kwaśnicki, <i>Long-term perspectives of global economy – quantitative forecasting using the logistic growth curve</i>	99
5. Franco Mosconi, <i>Colbert Today: A European perspective</i>	145
6. Gabriela Przesławska, <i>Ekonomia w czasach kryzysu</i>	171
7. Helena Rato, <i>How can public administrations contribute to handle social crisis?</i>	185
8. Paweł Dobrzański, <i>Transmisja kryzysu amerykańskiego na gospodarki europejskie</i>	201
9. Marcin Winiarski, <i>Surviving strategies in marketing management</i>	217
10. José Villaverde, Adolfo Maza, <i>Globalisation and growth: are we heading for convergence</i>	235
11. Péter Halmai, Viktória Vásáry, <i>Financial crisis and potential growth</i>	263
Rozdział II. UE i strefa euro wobec kryzysu finansowego	
12. Margerit Aliénor, <i>The Financial crisis and the UE policy responses</i>	289
13. Lubor Lacina, Antonín Rusek, <i>Financial crisis and its asymmetric macroeconomic impact on eurozone member countries</i>	319

14. Tomasz Grzegorz Grosse, <i>Systemowe uwarunkowania kryzysu strefy euro...</i>	339
15. Nigel Foster, <i>Has the free movement of EU citizens been undermined by the economic crisis? Case study: Polish to UK migration.....</i>	365
16. Daria Kostecka - Jurczyk, <i>The EU financial sector regulatory reform as an instrument of crisis prevention.....</i>	373
17. Teresa Korbutowicz, <i>Pomoc publiczna UE w warunkach kryzysu gospodarczego.....</i>	387
18. Katarzyna Witczyńska, <i>Delokalizacja produkcji jako skutek integracji europejskiej.....</i>	413
19. Matej Kačaljak, Vladislav Mičátek, <i>Legal aspects of euro adoption in Slovak Republic.....</i>	427
20. Małgorzata Niklewicz - Pijaczyńska, <i>Od koncepcji gospodarki opartej na wiedzy do nowej strategii rozwoju UE 2020.....</i>	443

Rozdział III. Kryzys gospodarczy w poszczególnych państwach UE i krajach trzecich

21. Jarosław Kundera, <i>Poland in the European Union: from dynamic to slow economic growth.....</i>	455
22. Mariano Abad, <i>Recent evolution of public finance in Spain.....</i>	481
23. Sergii Kasian, <i>Analiza i ocena ekonomicznych procesów na Ukrainie: zarządzanie zasobami finansowymi i materiałowymi.....</i>	551
24. Gábor Demeter, <i>Development trends and groups in Eastern Central Europe from the transition to the EU-accession (1991 - 2005).....</i>	565
25. Özkan Özdikici, <i>Economic crisis in Turkey and its influence on trade with the EU.....</i>	581
26. Stanislav Cernosa, Michał Moczulski, <i>Intra-Industry Trade Inside European Union: the Case of Poland and Slovenia.....</i>	613
27. Xin Sun, <i>The impact of world economic crisis on China economy.....</i>	639
28. János Péntzes, <i>The spatial effect of economic recession after the political transition in Hungary - the case study of the Northern Great Plain Region.....</i>	661

29. Ovidiu Ținca, <i>Certains changements dans le droit roumain du travail dans de contexte du modèle social européen. Commentaires relatifs au travail interimaire</i>	673
---	-----

Rozdział IV. Kryzys gospodarczy w poszczególnych sektorach gospodarczych

30. Urszula Kalina-Prasznic, <i>Systemy emerytalne w warunkach kryzysów – między państwem a rynkiem</i>	693
31. Udo Broll, Antonio Roldán-Ponce, <i>Cluster policies (in Europe)</i>	705
32. Sofya L. Eremina, Marina D. Gladkova, <i>Crisis of real estate market in Russia. What next?</i>	721
33. Olga Bombardelli, <i>Education for the future: sustainable development and ethic economy</i>	749
34. Damien Broussolle, <i>The impact of regulated toll highway price policies on the Consumer Price Index</i>	761
35. Ernő Molnár, <i>Growth and recession: development of Hungarian automotive industry</i>	789
36. Urszula Banaszczak-Soroka, Sebastian Jakubowski, <i>Rynek Otwartych Funduszy Emerytalnych w dobie kryzysu finansowego</i>	801
37. Jolanta Gadawska, <i>Changes to IAS 39 and IFRS 7 in response to the crisis</i> ...	817
38. Elżbieta Ostrowska, <i>Inwestycje zagraniczne na Dolnym Śląsku</i>	845
39. Karolina Olszewska, <i>Sektor technologii informacyjnych i komunikacyjnych w Unii Europejskiej w warunkach globalnego kryzysu gospodarczego</i>	865
40. Aneta Onufer, <i>Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w krajach Grupy Wyszehradzkiej w okresie kryzysu gospodarczego</i>	885
41. Michał Frycz, <i>Wykorzystanie środków polityki spójności UE w działaniach antykryzysowych na przykładzie Dolnego Śląska</i>	899
42. Pirooz Samavati, <i>Norwegian fishing industry and its interaction with EU in the time of global economic crisis</i>	915

Wprowadzenie

Gospodarka światowa doświadczyła w latach 2008 - 2009 najgłębszego kryzysu gospodarczego od lat 30 - XX wieku. Dla wielu teoretyków ekonomii, praktyków gospodarczych, przedsiębiorstw kryzys okazał się być zjawiskiem zaskakującym, które pojawiło się obok a nawet wbrew obowiązującego nurtu ekonomii. Kryzys rozpoczął się w USA na rynku kredytowym (credit crunch), którego źródłem były wcześniejsze nadmierne inwestycje na rynku nieruchomości. Początkowo jednosektorowy kryzys rozprzestrzenił się w niespotykanym dotąd tempie na niemal całą gospodarkę USA i następnie gospodarkę światową, dotknął dotkliwie tzw. wschodzące rynki i niemal wszystkie kraje członkowskie UE. Z jednej strony postępująca globalizacja i integracja regionalna ułatwiła przenoszenie się kryzysu między partnerami z kraju do kraju, regionu do regionu, z sektora do sektora, z drugiej jednak strony ściśle powiązania gospodarcze między partnerami pokazały wyraźnie wzajemne zależności nie tylko w fazie rozwoju gospodarczego, ale również w okresie załamania kryzysowego. Uwidocznily też, iż obecnie nie można efektywnie zwalczać kryzysu bez koordynacji polityki gospodarczej na szczeblu międzynarodowym.

Należy jednak zaznaczyć, iż chociaż kryzys dotknął najbardziej dotkliwie sektor finansowy, to jednym z negatywnych efektów kryzysu z lat 2008 - 2009 jest osłabienie procesów globalizacji i regionalnej integracji w wymiarze realnym. W efekcie załamania się popytu zmniejszyła się bowiem dynamika międzynarodowych obrotów handlowych, zmalał przepływ usług, zwłaszcza finansowych, dramatycznie spadły zagraniczne inwestycje, obniżyła się migracja pracowników. Celem obrony krajowych rynków zbytu wzrosły tendencje protekcyjnistyczne oraz pomoc państwowa. Rosnące deficyty publiczne oraz dług publiczny obciążły do niespotykanych dotąd rozmiarów budżety narodowe. Chociaż poprawiły one sytuację gospodarczą w krótkim okresie, to jednak mogą okazać się istotną barierą wzrostu w okresie długim. Mówi się nawet o możliwości tzw. drugiego dna, czyli pojawienia się nowego kryzysu związanego z zaprzestaniem pomocy państwowej lub też długotrwałego spowolnienia rozwoju wielu krajów. Kryzys dotknął szczególnie dotkliwie tzw. wschodzące rynki i nowe kraje członkowskie UE, i najgorszą konsekwencją kryzysu i

spowolnienia gospodarczego może być osłabienie tendencji do spójności UE i pogłębienie dysproporcji gospodarczych. Dla kilku nowych krajów członkowskich negatywne efekty kryzysu oddalają perspektywę przystąpienia do strefy euro. W warunkach sztywnych kryteriów konwergencji i nie zrównoważonych finansów publicznych staje się dla nich niemożliwe osiągnięcie 3% poziomu deficytu budżetowego i nie przekroczenia bariery 60% długu publicznego w stosunku do PKB. Choć gospodarka światowa powoli wychodzi z kryzysu finansowego, to obecnie boryka się dalej z jego negatywnymi konsekwencjami w postaci niskiego wzrostu gospodarczego, podwyższonego bezrobocia, nierównowagą w finansach publicznych.

Celem niniejszej publikacji jest analiza przebiegu kryzysu gospodarczego w poszczególnych krajach i sektorach gospodarczych, która ma posłużyć lepszemu zrozumieniu jego mechanizmu oraz wzajemnych zależności pomiędzy globalizacją, integracją europejską a kryzysami gospodarczymi. Publikacja ma dać nie tylko diagnozę obecnego kryzysu, ale również być pomocną dla skonstruowania optymalnej polityki służącej trwałemu wzrostowi gospodarczemu pozwalającej na uniknięcie w przyszłości tego rodzaju załamań.

Niniejsze opracowanie jest zbiorem 42 referatów wygłoszonych w trakcie międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez Instytut Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Wrocławskiego w dniach 23-24 kwietnia 2010 r. Warto dodać, iż referaty na konferencji wygłosili nie tylko profesorowie ekonomii z różnych krajów europejskich, ale również praktycy gospodarczy. Partnerami konferencji byli Komisja Europejska DG ECFIN oraz Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, oddział we Wrocławiu.

Praca składa się z czterech rozdziałów. Pierwszy rozdział poświęcony jest analizie kryzysu finansowego i gospodarczego z punktu widzenia teorii ekonomii i jego przebiegu w gospodarce globalnej. Drugi rozdział poświęcony został funkcjonowaniu strefy euro i UE w warunkach kryzysu gospodarczego, trzeci rozdział analizuje wpływ kryzysu na gospodarki narodowe krajów UE jak również krajów trzecich, natomiast rozdział czwarty bada przebieg kryzysu finansowego i gospodarczego w poszczególnych sektorach gospodarczych.

Jarosław Kundera